

Особливості комп'ютерного перекладу наукового тексту

Іванов Костянтин, Довганич Єгор, гр.. КС-04а

Науковий керівник – ас. Шатілова О. С.

Донецький національний технічний університет

Автоматичний, або машинний переклад – один із напрямів автоматичної обробки мови, що займається створенням автоматичних або автоматизованих систем перекладу науково-технічної та ділової прози.

З перших же кроків у машинному перекладі вималювалися три основні інваріантні функціонально-процедурні блоки: 1) аналіз вхідного тексту за допомогою спеціального машинного словника та граматики; 2) перетворення результатів аналізу на інформацію, необхідну для побудови перекладеного еквівалента; 3) синтез вихідного тексту, що використовує два типи інформації: отриману на етапі трансферу та граматику синтезу вихідного тексту.

Машинний переклад еволюціонував від максимально спрощених версій ("лексиконних") до версій, "заглиблених" у смисл. Його еволюцію можна представити як "естафету" п'яти послідовних генерацій та, відповідно, типів систем:

1. *Системи послівного перекладу (word-for-word translation), доповнені деякими допоміжними граматичними конструкціями* – системи, що здатні опрацьовувати лише окремі мовні ситуації в окремих випадках, але не здатні оперувати ними в цілому, тобто на рівні типів, класів, груп тощо.

2. *Структурно-граматичні системи машинного перекладу, що базуються на морфологічних кореляціях між вхідною та вихідною мовами - "морфологічні системи"* – виявляються ефективними для організації перекладу в межах споріднених мов (наприклад, українсько-російський машинний переклад та навпаки).

3. *Структурно-граматичні системи машинного перекладу, що спираються на синтаксичні кореляції між вхідною та вихідною мовами - "синтаксичні системи"*. Центральною процедурою тут є синтаксичний аналіз вхідної фрази, яка далі трансформується в структурно-синтаксичний каркас вихідної фрази.

4. *Структурно-семантичні системи машинного перекладу, що оперують глибинними структурами вхідного та вихідного контекстів*. В таких системах передбачається багаторівневе опрацювання мовного матеріалу.

5. *Автоматизовані робочі місця (станції) перекладача - інтерактивні словниково-орієнтовані системи машинного перекладу з великими за обсягом і деталізованими термінологічними словниками*. Концепція – системи машинного перекладу принципово неспроможні забезпечити його високу якість, тому вони не можуть цілком замінити користувача-перекладача, але мають допомагати йому.

Отже, наприкінці ХХ сторіччя машинний переклад існує вже не лише як теоретична дисципліна з експериментальним супроводженням, але і як технологічна реальність. Проте, навіть при такому рівні розвитку сучасних систем автоматичного перекладу, не завжди вдається правильно перекласти деякі словосполучення у сферах

професійного спрямування. Далі наведений список слів, які комп'ютер помилково перекладає (переклад відбувався за допомогою он-лайн перекладача сайту www.pereklad.online.ua та програми-перекладача Pragma):

<u>Похідний текст</u>	<u>Результат</u>	<u>Правильний переклад</u>
ввода/вывода	введення/виводу	вводу/виводу (введення/виведення)
оборудование	устаткування	обладнання
ячейка	осередок(чарунка)	комірка
питание	харчування	живлення
считывание	прочитывание	зчитування
вскрытие ключей	розтин ключів	розкриття ключів
временный	тимчасовий	часовий